

Isaac M. Weiss

Také známý jako Isaac M. Wise

Isaac Mayer Weiss se narodil 29. března 1819 v Čechách. Weissovi rodiče kladli velký důraz na jeho vzdělání. Isaac Mayer Weiss studoval u svého otce, dědečka a pak na různých školách v Evropě, včetně univerzity v Praze a univerzity ve Vídni. Jeho studia byla zaměřena na židovské náboženské texty, neboť Weiss doufal, že se stane rabínem. Rabínský tribunál v roce 1842 shledal Weissovy znalosti židovské praxe a víry natolik dostatečnými, aby se stal rabínem. V té době čelil židovský národ, zvláště náboženští vůdci, kvůli své víře perzekuci. Doufaje ve svobodné vykonávání své víry odcestoval Weiss v roce 1846 do Spojených států. Do New Yorku připlul 23. července. Po příjezdu do Ameriky změnil své příjmení na Wise.

Wise sloužil ve Spojených státech po čtyři roky jako rabín v Albany. Mnozí souvěrci nesouhlasili s jeho učením. Wise doufal v prosazení reformy židovské víry. Do bohoslužeb zavedl sborový zpěv, nahradil praxi *bar micva* konfirmačním obřadem, mužům a ženám dovolil sedět během bohoslužeb společně. Nespokojenost ortodoxních Židů s rabínem, který usiloval o židovské reformy, vzrůstala. Roku 1850 sesadilo představenstvo synagogy Wise z pozice rabína. Někteří jeho následovníci mu v Albany pomohli zřídit novou synagogu založenou na jeho vizích.

V roce 1854 přijal Wise místo rabína v Cincinnati (Ohio), kde zůstal do konce svého života. Stal se jedním z nejvýznamnějších Židů žijících v devatenáctém století ve Spojených státech. Pro stoupence reformovaného judaismu vytvořil společnou modlitební knihu. V roce 1873 založil Unii amerických hebrejských kongregací. Tato organizace spojila třicet čtyři reformních židovských kongregací v jeden národní orgán. Roku 1875 Wise založil Hebrew Union College. Tato instituce byla prvním židovským seminářem v USA, který vyučoval rabíny v duchu judaistických reforem. Wise se stal prvním prezidentem a zároveň učitelem univerzity. Také pomohl založit Centrální konferenci amerických rabínů, organizaci sestávající z rabínů reformované židovské tradice. Wise byl jejím prezidentem od roku 1889 až do své smrti 26. března 1900.

(<http://www.ohiohistorycentral.org/entry.php?rec=399&nm=Isaac-M-Weiss-Isaac-M-Wise>)

Isaac Mayer Wise

(1819-1900)

Seymour "Sy" Brody

Isaac Mayer Wise byl význačný americký Žid, v průběhu 19. Století byl vedoucím rabínem. K jeho hlavním úspěchům patřilo založení Unie amerických hebrejských kongregací v roce 1873, Hebrew Union College v roce 1875 a Centrální konference amerických rabínů v roce 1889.

Wise byl nejstarším synem Reginy a Leo Weissových, narodil se 29. března 1819 v obci Steingrub v Čechách jako Isaac Weiss. Byl skvělým studentem. Ve věku devíti let ho otec, sám učitel, naučil vše, co znal o Bibli a Talmudu. Isaac poté studoval u svého dědečka, který byl lékařem. Ten ovšem o tři roky později zemřel. Weiss pokračoval ve studiu Talmudu a Bible na různých školách. Formální vzdělání dokončil tříletým studiem na univerzitách v Praze a ve Vídni.

V roce 1842 stanul ve svých 23 letech před Beth Din – rabínským soudem, složeným ze tří velmi známých rabínů: Solomon Juda Rappaport, Samuel Freund a Efraim Loeb Teweles, kteří se společně rozhodli udělit mu titul rabína. Za dva roky se oženil s Terezou Bloch, se kterou měl deset dětí.

V Čechách stále platila omezení týkající se židovského obyvatelstva. Weiss usoudil, že jeho zdejší působení bude vyvolávat potíže s tehdejší mocenským zřízením. Rozhodl se proto odejít do Ameriky, země náboženské svobody. Do New Yorku připlul 23. července 1846. Rozhodl se ke změně příjmení z původního německého Weiss na Wise.

Wise se stal rabínem kongregace Beth El v Albany, kde působil čtyři roky a kde inicioval změny při bohoslužbách. Zavedl sborový zpěv, obřad bar micva nahradil konfirmací (potvrzením o dosažení vzdělání) a umožnil mužům a ženám sedět při bohoslužbách v týčž lavicích.

Jeho změny vyvolaly značný nesouhlas. V roce 1850 byl na počátku Roš ha-šana (židovský Nový rok) odvolán na sněmu zasedání představenstva. Následující den se rozpoutal spor mezi jeho stoupenci a odpůrci. Brzy nato skupina, která se odtrhla od Beth El, s rabínem Wisem založila novou reformní synagogu zvanou Anshe Emet - mužů pravdy.

V roce 1854 se stal rabínem Beth Eichim v Cincinnati v Ohio, kde působil po zbytek svého života. Pokusil se zde o vytvoření národní organizace kongregací. Zjistil, že jde o obtížný úkol, neboť ortodoxní rabíni s reformním hnutím nesouhlasili. Přes své neúspěchy Wise nadále obhajoval existenci unie kongregací (shromáždění), společné modlitební knihy a vysoké školy pro vzdělávání a školení amerických rabínů.

Částečně se jeho sny naplnily, když se v roce 1873 v Cincinnati setkali delegáti z 34 sborů a vytvořili Unii amerických hebrejských kongregací. O dva roky později, v červenci 1875, založila Unie amerických židovských kongregací Hebrew Union College, první židovský seminář ve Spojených státech. Wise se stal jeho prezidentem a učitelem.

Wise byl také organizátorem a hybnou silou při zřízení Centrální konference amerických rabínů v roce 1889. Byl zvolen jejím prezidentem a v této funkci působil až do své smrti. Konference přijala společnou modlitební knihu, aby mohla být používána všemi reformními sbory.

Isaac Mayer Wise zemřel 26. března 1900. Byl reformním rabínem-průkopníkem, který se snažil sjednotit americké Židy. Inicioval založení Unie amerických hebrejských kongregací, Hebrew Union College a Centrální konferenci amerických rabínů.

(<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/biography/IWise.html>)